09.12.2024

Vabariigi Valitsuse korralduse „Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneeringu „Pärnu jõe ja kaldaala ruumilise arengu perspektiiv ning seosed mereplaneeringuga“ kehtestamine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõu kohaselt kehtestatakse Pärnu jõe ja selle kaldaala ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste kindlaksmääramiseks teemaplaneering. Teemaplaneeringuga täpsustatakse Pärnu maakonna planeeringut.

Eelnõu kohaselt käsitleb teemaplaneering Pärnu jõge Pärnu maakonna ulatuses, Pärnu linna ning Tori valla ja Põhja-Pärnumaa valla territooriumil. Planeeringuala suurus on u 42 000 ha. Planeeringuala hõlmab Pärnu jõe veeala koos kaldaaladega Kurgjalt kuni suubumiseni Pärnu lahte (u 75 km pikkuses lõigus). Planeeringualasse jääb Reiu jõgi laevatatava jõelõigu ulatuses (u 1,2 km) ning Sauga jõgi kuni Kalurikülani (u 3 km).

Teemaplaneeringuga määratakse suunised ja tingimused järgmise tasandi planeeringute koostamiseks käsitledes järgmisi teemasid: jõe ja kaldaala kasutus maalises ja linnalises piirkonnas; puhkealad- ja puhkemajandus; väärtuslikud maastikud; kultuuriväärtused; rohevõrgustik; liikuvus ja tehniline taristu; kliimamuutused, üleujutusohu ja lihkeohtlikkusega arvestamine. Seatud on meetmed olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks. Valdav suund on tagada planeeringuala jõgede ja kaldapiirkondade avalik kasutus.

Teemaplaneeringu ruumilise lahenduse väljatöötamisel on läbi viidud erinevaid uuringuid, samuti asjakohaste mõjude hindamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine, mh võetud arvesse Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade paiknemist. Teemaplaneeringu lahenduses puuduvad Natura 2000 aladele ebasoodsad mõjud.

Teemaplaneeringu koostamisel on arvestatud planeerimisseadusest tulenevaid nõudeid ning läbi on viidud avalikud väljapanekud ja arutelud ning asjakohasel juhul planeeringulahendust täpsustatud. Kõik planeeringuala kohaliku omavalitsuse üksused on teemaplaneeringu kooskõlastanud.

Teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) koostamist korraldab ja teemaplaneeringut koostab Regionaal- ja Põllumajandusministeerium (kuni 01.07.2023 Rahandusministeerium).

Eelnõu ja selle seletuskirja koostasid Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (REM) ruumilise planeerimise osakonna ruumilise planeerimise peaspetsialist Merilin Rosenberg (58041423, merilin.rosenberg@agri.ee) ja juhtivspetsialist Raine Viitas (58851458, raine.viitas@agri.ee). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis REM kohalike omavalitsuste osakonna kohalike omavalitsuste õigusvaldkonna juht Martin Kulp (5885 1442, martin.kulp@agri.ee) ja REM ruumilise planeerimise osakonna nõunik Külli Siim (5817 0529, kylli.siim@agri.ee).

2. Eelnõu eesmärk ja sisu

Eelnõu eesmärk on kehtestada maakonnaplaneeringu teemaplaneering, mis koosneb seletuskirjast ja joonisest (põhijoonis) ning mille juurde kuuluvad lisamaterjalid.

Eelnõu esimeses osas antakse ülevaade maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu olulisematest asjaoludest ja menetluse käigust nagu teemaplaneeringu eesmärk ja vajadus, mõjude hindamine, teemaplaneeringu ülesehitus, ülevaade planeeringu lahendusest ning planeeringu koostamise menetluse käigust. Eelnõu teises osas esitatakse kaalutlused, millest planeeringu koostamisel on lähtutud, sh tuuakse välja planeeringulahenduse seos PlanS-is sätestatud planeerimise põhimõtetega ja mõjude hindamise tulemused. Eelnõu kolmandas ja neljandas osas on vastavalt käsitletud Vabariigi Valitsuse otsust ja selle vaidlustamise võimalust.

Teemaplaneeringu lisadeks on KSH aruanne, asjakohaste mõjude hindamise lõpparuanne, kultuuriväärtuslike objektide nimekiri, jõe puhastamise ja süvendamise uuring ning koostöö ja kaasamise koondtabelid.

2.1 Teemaplaneeringu ja KSH menetluse osas

PlanS § 1 lõike 2 kohaselt tulenevad nõuded planeerimismenetlusele PlanS-st. Teemaplaneering ja selle KSH algatati Vabariigi Valitsuse 15. jaanuari 2021.a korraldusega nr 15. Haldusmenetluse seaduse § 5 lõike 5 kohaselt kohaldatakse juhul, kui haldusmenetlust reguleerivad õigusnormid muutuvad menetluse ajal, menetluse alguses kehtinud õigusnorme. Teemaplaneeringu ja selle KSH algatamise ajal kehtinud PlanS § 2 lõike 3 kohaselt kohaldatakse planeeringu koostamise käigus läbiviidavale KSH-le menetlusnõudeid, mis tulenevad PlanS-st. Eelnevast tulenevalt on nii teemaplaneeringu kui ka selle KSH menetlusnõuded sätestatud PlanS-is ja dokumentide menetlus on läbi viidud ühiselt.

Täpsemalt on teemaplaneeringu menetluse käigu, laekunud ettepanekute ja nendega arvestamise kohta võimalik ülevaade saada REM veebilehel.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi ega võõrsõnalisi termineid.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Planeeringu koostamisel on lähtutud kehtivatest õigusaktidest ja kehtivatest strateegilistest arengudokumentidest, mis on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Seega otsene puutumus Euroopa Liidu õigusega puudub.

5. Korralduse mõjud

PlanS § 55 lõike 2 kohaselt on maakonnaplaneering üldplaneeringu koostamise aluseks. Kõigis planeeringuala omavalitsustes on käsil uute üldplaneeringute koostamine, mida teemaplaneeringu lahendus toetab tervikliku ning omavalitsuste piiride ülese jõe vee- ja kaldaala käsitluse osas. Teemaplaneeringus on seatud detailsemate kohaliku omavalistuse

planeeringute jaoks jõe ja kaldaala kasutusega seonduvad suunised, tingimused ning negatiivseid keskkonnamõjusid leevendavad meetmed. Teemaplaneeringu koostamisel on arvestatud kehtivate üldplaneeringute asjakohaste põhimõtete ja lahendustega ning asjakohaste detailplaneeringute lahendustega, arvestades maakonnaplaneeringu täpsusastet.

Teemaplaneeringuga täpsustakse Pärnu maakonna planeeringut Pärnu linna, Tori valla ja Põhja-Pärnumaa valla maa-aladel asuvate Pärnu, Reiu ja Sauga jõgede vee- ja kaldaala kasutamisega seotud teemade osas.

Teemaplaneeringu elluviimine eeldab koostööd riigi-, kohaliku omavalitsuse ja kogukonna ning erasektori vahel. Teemaplaneeringus seatud põhimõtete, suuniste ja tingimustega arvestamine läbivalt kõigil tasanditel aitab kaasa teemaplaneeringu terviklikule elluviimisele ja tagab planeeringute ja erinevate strateegiliste arengudokumentide vahelise kooskõla. Teemaplaneeringuga tuleb arvestada maakonna arengustrateegia koostamisel, samuti on teemaplaneering ja maakonna arengustrateegia aluseks üldplaneeringute koostamisele.

Teemaplaneeringu koostamisega samaaegselt viidi läbi asjakohaste mõjude hindamine ja KSH koos Natura asjakohase hindamisega. Mõjude hindamise käigus on tasakaalustatult arvestatud sotsiaalseid, majanduslikke, looduslikke ja kultuurilisi mõjusid ja pakutud välja olulisi negatiivseid mõjusid välistavad või leevendavad meetmed. Mõjude hindamise tulemustega on arvestatud, need kajastuvad planeeringulahenduses, mõju hindamise aruanded on avalikult kättesaadavad teemaplaneeringu lisamaterjalidena.

6. Korraldusega kaasnevad kulud

Korraldusega kaasneb ajalehes teavitamisega seonduv kulu, mis tasutakse riigieelarvesse planeeritud vahenditest.

7. Korralduse jõustumine

Korraldus jõustub üldises korras.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Pärnu jõe teemaplaneering on koostatud koostöös planeeringuala kohalike omavalitsuste ja valitsusasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi teemaplaneering käsitleb. Teemaplaneeringu koostamisse on kaasatud isikud ja asutused, kes olid oma huvist teada andnud ning isikud ja asutused, kellel võib olla planeeringulahenduse vastu põhjendatud huvi või kelle huvisid võib planeeringulahendus puudutada.

Teemaplaneeringu eelnõu koostamiseks viidi 2021-2022.a. ajavahemikul läbi külastusvisiite, planeeringuala paikvaatlusi ja teemapõhiseid koosolekuid koos planeeringu koostajate, mõjuhindajate, kohalike omavalitsuste ning teiste erinevate valdkondade esindajatega.

Ajavahemikul 16.01-23.02.2023 toimus teemaplaneeringu ja KSH aruande eelnõude avalik väljapanek. Avaliku väljapaneku ajal viidi läbi eelnõusid tutvustavad avalikud arutelud ning

selle järgselt viidi läbi avaliku väljapaneku tulemusi tutvustavad avalikud arutelud kõigis kaasatud kohalikes omavalitsuses (Pärnu, Tori, Põhja-Pärnumaa). Ajavahemikul 21.02-21.03.2024 toimus planeeringu avalik väljapanek ning 06.05.2024 avaliku väljapaneku tulemusi tutvustav avalik arutelu. Avalike väljapanekute käigus oli kõigil huvitatud isikutel võimalik tutvuda koostatud planeeringulahendusega, avaldada selle kohta arvamust ning saada vastuseid.

Koostöötegijad Pärnu jõe teemaplaneeringu koostamisel on Pärnu Linnavalitsus, Tori Vallavalitsus, Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus, Päästeamet, Keskkonnaamet, Muinsuskaitseamet, Põllumajandus- ja Toiduamet, Transpordiamet, Terviseamet, Maa-amet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Politsei- ja Piirivalveamet, Maaeluministeerium (alates 01.07.2023 Regionaal- ja Põllumajandusministeerium), Keskkonnaministeerium (alates 01.07.2023 Kliimaministeerium), Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus. Koostöötegijad on olnud kaasatud erinevatesse planeeringu etappidesse, küsitud on seisukohti ja teavitatud avalikust väljapanekust. Teemaplaneering esitati koostöötegijatele kooskõlastamiseks 20.06.2023 ja 24.04.2024 (Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, kellega kooskõlastamise vajadus selgus hiljem). Kõik koostöötegijad on teemaplaneeringu kooskõlastanud. Täpsemalt on võimalik kooskõlastustega tutvuda REM veebilehel.

Kaasatavate isikute ring on planeeringu koostamise vältel ajas täienenud, tulenevalt välja töötatud lahendustest ja isikute ning asutuste huvist. Teemaplaneeringu koostamisse on kaasatud isikud ja asutused, kes on oma huvist teada andnud ning isikud ja asutused, kellel võib olla planeeringulahenduse vastu põhjendatud huvi või kelle huvisid võib planeeringulahendus puudutada. Isikute ja asutustena, kellel on planeeringulahenduse vastu põhjendatud huvi, on käsitletud muu hulgas katastriüksuste omanikke, keda planeeringulahendus võib tulevikus mõjutada. Seetõttu on planeeringulahenduse koostamisse personaalselt kaasatud isikud ja asutused, kelle maaüksustel asuvad rippsillad ja veeskamiskohtade võimalikud asukohad, kelle maaüksused jäävad perspektiivselt pikendatava laevatatava jõelõigu äärde ning kelle maaüksused on olulised puhke- ja peatuskohtade sõlmpunktide ning puhke- ja kergliiklusteede võrgustiku arendamiseks. Lisaks on planeeringulahenduse koostamisse kaasatud Eesti Keskkonnaühenduste Koda, Türi Vallavalitsus, Kehtna Vallavalitsus, Põhja-Sakala Vallavalitsus, Eesti Linnade ja Valdade Liit, SA Pärnumaa Arenduskeskus, Riigimetsa Majandamise Keskus, TTÜ Särghaua õppekeskus, SA Pärnu Muuseum, Sõudeklubi Pärnu, Pärnu Sõudekeskus Kalev, Eesti Harrastuskalastajate Liit MTÜ, Liivi Lahe Kalanduskogu MTÜ, MTÜ Pärnu Lahe Partnerluskogu, MTÜ Rohelise Jõemaa Koostöökogu, Sauga Kaluriküla (Fishing Village), Soomaa Turism MTÜ, Klaara-Manni Puhke- ja Seminarikeskus, Pärnu Sadam AS, MTÜ Pärnu Jahtklubi, JAPS AS, Tucuruvi OÜ Lustipark, Kaitseliidu Pärnumaa malev, Pärnu Ülejõe Selts MTÜ, Keskkonnaagentuur, OÜ Pärnu Loovlinnak Haldus, OÜ Rail Baltic Estonia, Suurejõe Rahvamaja, Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut ning kutseliste kalurite ja veemotosportlaste esindajad.

Korralduse eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Kliimaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule. Korralduse eelnõu kohta arvamusi ei esitatud.